

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" " " " " " de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 fr.
" " " " " " pe " an 7 "

Manuscrisele se adresează redacțiunii
"Foaiă Diecezană" iar banii de prenumără-
țune și inserțiuni administrațiunii, Tipo-
grafia și Librăria diecezană în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concursuri,
edictive etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 7.50 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor.

Familia

Familia este temelie moralității publice. Nici odată nu vom avea o societate morală dacă baza ei, familia, nu este morală.

Familia ia naștere prin hotărârea unui bărbat și a unei femei, de a trăi împreună, de a împărtăși aceleași bucurii și suferințe toată viața. Mai mult, făcând pasul căsătoriei bărbatul și femeia își iau indirect angajamentul de a nu mai trăi pentru sine ci pentru noile vârstare, care măresc după căsătorie numărul membrilor familiei.

Datoriile reciproce între soți. — Pentru ca o căsătorie să fie fericită se cere: 1. Să aibă ca motiv, nu interesul, ci dragostea între soți. 2. Să aibă binecuvântarea Bisericii sau cununia religioasă. 3. Soții să nu fie rudă între ei. 4. Bărbatul să creadă femeii în greutățile căsniciei. 5. Femeia să ajute pe bărbat în lucrările lui, economisind avutul și să încurajeze pe bărbatul său în activitatea sa. 6. Soții să aibă deplină încredere unul în altul. 7. Fiecare să înțeleagă că acest pas este un angajament veșnic, ce'și iau unul față de altul și față de societate.

În privința acestor sfânta Scriptură ne dă multe sfaturi și reguli. Astfel, relativ la datoriile femeiei apostolul Pavel zice: „Femeile să fie supuse bărbaților lor ca Domnului, pentru că un bărbat este cap al femeii sale, după cum și Cristos este cap al Bisericii“. De asemenea relativ la datoriile bărbatului apostolul Pavel spune că: „Bărbații să-și iubească femeile după cum Cristos a iubit Biserica și s'a dat pe sine însuși pentru dânsa.

Pentru ca cei căsătoriți să ajungă la rezultatul frumos recomandat de apostol, trebuie ca mai înainte de toate să existe între soți dragoste și încredere nețărmurită, știind fiecare dintre soți că Dumnezeu i-a unit. Familia va fi, în acest caz o cetate, iar statul o putere de neînving.

Copilul născându-se vine în lume cu o

mulțime de dispoziții spre bine și spre rău. Prin educațiune, prin îngrijire continuă unele din aceste dispoziții se pot dezvolta, altele nimici și astfel omul devine mai bun sau mai rău, după cum a fost și educația ce i-s'a dat. Sunt excepțional de rare cazurile, când o educație bună, adică îngrijită și potrivită caracterului, nu izbutește. Asemenea cazuri de neizbândă sunt cazuri bolnavicioase.

Părinții au mai multe obligațiuni și anume:

1. A da copiilor hrana trebuincioasă. Cu atât mai mult sunt părinții datori a îngriji pe copiii lor cu cât copii în deosebire de animale, până la etatea înaintată, nu sunt în stare a o agonisi.

2. A le da îmbrăcăminte și curățenia trebuincioasă, căci numai astfel se va putea produce o generație sănătoasă și fericită, având un corp viguros și sănătos.

3. Trebuie să dezvolte inteligența copiilor spre a putea pătrunde cu înțelegere întâmplările pentru a cunoaște mai de vreme pe Dumnezeu și pentru a-și agonisi mai cu înțelegere hrana de toate zilele.

4. Părinții trebuie să fie cu atențiune asupra dezvoltării fizice și intelectuale a copilului chiar din primele zile, căci o boală grea în copilărie îngreuiază foarte mult mersul educativ de mai târziu.

5. De asemenea, părinții trebuie să ferească pe copiii lor de contactul cu copii stricați și vicioși. Nimic uneste mai molipsitor decât un exemplu rău văzut la un copil de seama lui sau mai mare. Este foarte periculos a lipsi pe copii de experiența noastră.

6. Copilul nu trebuie părăsit în grija servitorilor pedagogilor și preparatorilor. Este bine, în asemenea caz, ca pe rând mama și tatăl să-și împartă ostenețele să supravegheze la îndeplinirea acestor sfinte obligațiuni către copii.

Mai presus de toate, niște părinți, cari doresc ca odraslele lor să fie oameni cum se cade, trebuie ca ei înșiși cei dintâi a da exemplul cel bun copiilor. Părinții trebuie să se ferească

a-și zice vorbe urâte, a se certa, a se ocări ori să-și zică cuvinte cu înțelesuri dubioase. Ei, de asemenea, să se ferească de a se dovedi de copii mințind, furând sau alt rău făcând, de oarece copii vor căuta să facă imediat asemenea.

Deosebit de aceasta, pentru ca părinții să poată ajunge la un rezultat bun, mai trebuie ca ei să observe următoarele reguli pe cari experiența ni le recomandă.

a) Părinții să aibă *autoritatea paternă*, adică să caute să impună copiilor autoritatea lor.

b) Să aibă *tărie*, adică dând ordin să persiste pentru ca el să se îndeplinească. La caz contrar se obișnuiește a nu asculta.

c) Să aibă *pervedere*, a nu da de odată ordin prea greu de îndeplinit, când ai de aface ou natură rebelă.

d) Să aibă *paciență*, pentru că nu totul se poate face de odată și bine, încât de multe ori trebuie să facem încercări repetate în acelaș senz.

e) Să aibă *dragoste paternă*, spre a găsi o resursă de mângăiere, atunci când poruncile lor nu vor reuși imediat.

Creșterea tinerelor generațiuni este de cea mai mare însemnătate pentru un popor. Pentru acest motiv rămân ca un obiect de mirare, oamenii care își pierd timpul alergând ca să adune aur pentru copiii lor dar neglijează a le da o educație. Rezultatul în asemenea cazuri, este că ei pierd și pe copil și aurul adunat.

D. S.

Unificarea bisericii

Din inițiativa Î. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei și Sucevei, președ. al Sf. Sinod, în înțelegere cu d. ministru de culte al guvernului central Dr. C. Angelescu, a avut loc la Sinaia o consfătuire de frunți ai bisericii din toate provinciile românești, clerici și mireni, la care a luat parte și P. S. Sa episcopul nostru Dr. E. Miron Cristea, iar din partea rezortului cultelor d-l Dr. Valeriu Braniceș șef de rezort și Dr. Ioan Lupaș, secretar general. După discuțiile urmate s'a convenit asupra următoarelor principii:

1. Să se decreteze unificarea ierarhică și canonică a bisericilor ortodoxe române din toate provinciile alipite patriei mume și anume să se înceapă această lucrare cu forul suprem de conducere bisericească, cu Sf. Sinod.

2. În virtutea acestui principiu de reîntregire la cea mai apropiată ședință a Sf. Sinod să fie convocați, ca membri de drept istoric și canonic ai acestei înalte corporațiuni, toți ierarhii bisericii ortodoxe române din provinciile României întregite.

3. În lucrarea de organizare bisericească pe baze canonice și autonome, din punct de vedere

reprezentativ administrativ, legislativ și judecătoresc, se ia ca punct de plecare pentru desbaterea Statutului organic al Mitropoliei ortodoxe române din Transilvania.

4. În scopul acestui textul Statutului organic se va trimite autorităților bisericești din toate provinciile spre studiu amănunțit și spre a indica toate modificările pe cari le vor afla de trebuință, având să-și înainteze fiecare proiectele sale, care vor forma obiectul de desbatere al unei viitoare consfătuiri.

Generalisimul Franchet D'Esperey la Caransebeș:

Vineri la 1 oră d. a. am fost înștiințați că generalisimul trupelor din orient Franchet D'Esperey în drumul său dela Arad spre Orșova va sosi în gara Caransebeșului la orele 4 și $\frac{3}{4}$. Am grăbit cu toții spre gară, ca să vedem pe falnicul general, genialității căruia este a se mulțimi succesul armelor Aliatilor astă toamnă în Balcani și care a aplicat îngâmfatului conte Károlyi, președintele nou născutei republice maghiare, o lecție de conduită binemeritată. Pe la 4 și $\frac{1}{2}$ peronul vast al gării mișuna de lume. A urmat o ploaie torențială și o așteptare de 3 ore, căci sârbii, gentili cum sunt dela fire, nici generalului D'Esperey nu i-au dat locomotivă, așa că a trebuit să se trimită una dela Logoj care să aducă trenul special, constător dintr'un vagon de dormit, unul restaurant și două de persoane. Între urale neconținute intră trenul falnicului general la orele 8 seara în gara Caransebeșului. Puternicul și disciplinatul cor al „Reuniunii de cântării“ intonează sub conducerea d-lui Petru Bancea Marsilleisa. Generalul însoțit de adjutantul său și de simpaticul colonel Radu Rosetti coboară treptele vagonului, fiind asaltat de o ploaie de flori. Damele îi oferă nenumărate buchete. Îi binevențează protopopul Andrei Ghidiu, demonstrând originea de sânge comună și sprijinul ce l-am obținut în cursul vremurilor dela nobila Franța. Cere adnexarea Banatului întreg la România.

În răspunsul său generalul subliniază rolul ce l-a avut preoțimea noastră în luptele pentru conservarea națiunii române față de oprimarea maghiară și germană. Apologia splendidă ce o face acestor umili slujitori ai altarelor noastre a fost o bună lecție pe seama acelora, cari acum când ne răsfațăm la răsăritul libertății naționale află de cuviință să întunece nimbul celei mai viguroase și conștiințe pături sociale, ce o avem. Dorește apoi realizarea completă a dezideratelor noastre naționale. Tâl-

măcirea vorbirilor a făcut-o colonelul Rosetti. Corul cântă apoi încă câteva cântări croice în cursul cărora generalul se întreține cu fruntașii noștri. După 15 minute trenul se depărtează între aclamări entuziaste la adresa Franței, la ce generalul și însoțitorii săi răspund cu „trăiască România-mare“. — Remarc absența completă a publicului străin de limba noastră, deși întreg orașul a fost avizat despre sosirea generalului. — La Logoj în vorbirea sa de bineventare prefectul județului d-l Dr George Dobrin a cerut generalului împingerea spre vest a liniei demarcaționale, ca eliberându-se Timișoara să ni-se deschidă comunicația spre Arad, Bocșa, Reșița, Oravița. Generalul a răspuns, că așteaptă avizul dela Paris, ca să îndeplinească și această dorință a Românilor.

Ș T I R I

Personal. Prea Sfinția Sa părintele episcop Dr E. Miron Cristea s'a reîntors Joi dimineața la reședința sa.

„Biserica și Școala“, organul oficios al eparhiei Aradului, reapare începând cu Dumineca trecută.

Pentru preoți. Organul semioficios al Consiliului Dirigent „Patria“ din Sibiu publică următoarele: Față de unele nedumeriri exprimate pe cale ziaristică, în chestia salarizării preoților, ținem să constatăm, că după informațiunile primite din izvor competent, până acum s'au luat hotăriri favorabile preoției, desființându-se toate dispozițiunile și restricțiunile jignitoare aplicate în cursul anilor de război față de preoția română. Astfel adausele familiare și de vestminte s'au acordat după fiecare copil și soție atât pe anul 1919, cât și pe anul 1918, adausele familiare au fost urcate pentru anul 1919 la suma dublă față de cea din 1918, iar adausele extraordinare de câte 300 cor. lunar li s'au încuviințat și preoților, ca și tuturor celorlalte categorii de funcționari, începând cu 1 Noembrie 1913 și până în 30 Iunie 1919. Pentru modificarea art. de lege XIV din 1898 și XXXVIII din 1913 se cer însă date amănunțite cu privire la pregătirea și situația fiecărui preot. Imediat ce vor sosi aceste ajutoare la Cassa diecezană se vor distribui preoției noastre.

Preluarea tribunalului. Noul președinte al tribunalului Dr George Lăbonțiu însoțit de primarul Fr. Pauck și primpretorele Dr Valeriu Meda a preluat Luni tribunalul. Nedepunând nici un judecător jurământul de credință petracțiile au fost contramandate. Judecător șef la judecătoria de ocol a fost numit Dr G. Ember avocat în Logoj, procuror: Dr Alexandru Morariu, iar notar public Dr Ștefan Petroviciu.

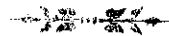
Delegația bănățeană compusă din prof. Dr Iosif Popovici, Dr Ioan Sîrbu și Dr Avram Imbroane au cerut Regelui, ca oastea română să ocupe hotarele etnice ale Bănățului.

† **Lazar Hazi Barbu.** S'a stins în Logoj, Vineri la amezai, în vârstă înaintată de 80 ani iarăși unul dintre reprezentanții cumpătați și cu inimă de aur pentru treburile noastre naționale, bisericești și culturale ai generației care ni s'a rărit aproape cu desăvârșire.

N'avea multă școală, dar avea inimă românească, care resfira în jurul său belșug de fapte vrednice. Cu adevărat a fost fruntașul economilor și meseriașilor din Logoj. Ultima oră l-am văzut la marea adunare națională dela Logoj. Ochii săi cuminți și pătrunzători străluceau de bucurie, pentru că el, care ca copil a fost martor ocular al adunării dela 1848, a ajuns acum la apusul vieții sale să vada și înfăptuirea întregirii neamului românesc tot pe aceeaș Câmpie istorică a Libertății. A dat neamului urmași vrednici. Transmitem d-lor Dr Petru Barbu, profesor, și Iosif H. Barbu, mare comerciant, sincere condolențe!

„Societatea română de cântări și muzică“ din Caransebeș în urma învitării primite dela societatea muzicală „Doina“ și a fruntașilor din Turnu-Severin va face în ziua de Sânt-Petru o excursie în acest pitoresc oraș de pe malul Dunării. Plecarea coriștilor este fixată pe Vineri în 11 Iunie după amezai. Sâmbătă seara corul nostru va da un concert cu program ales, iar Duminecă va lua parte la parastasul celebrat întru amintirea eroilor căzuți la Cerna, între cari remarcăm în primul rând pe viteazul general Drăgălina.

Mulțămită publică. La petrecerea din 7 Iunie 1919 a Reuniunii rom. de cântări și muzică din loc au binevoit a suprasolvi: Dr Ștefan Petroviciu 10 cor.; Dr Virgii Budințian 10 cor.; Dr Alex. Morariu 20 cor.; Adrian Biju, locotenent 14 cor.; Isidor Tataru, prim-contabil 12 cor.; Ioan Popoviciu, preot 10 cor.; Arthur Lazits, contabil 20 cor.; George Inandy, senator oraș. 10 cor.; Sava Columba 8 cor.; L. Bappert 6 cor.; G. Wetzl 4 cor.; Popoviciu 10 cor.; Junpan, neguțator 10 cor.; Olariu 10 cor.; Domil 5 cor.; S. Magieriu 6 cor.; Vornic, învăț. 5 cor.; N. N. 4 cor.; N. N. 10 cor.; Miron Oprean, comerciant 5 cor.; Romulus Țițoni 10 cor.; Miron Novac 5 cor.; Coloman Szintay 10 cor.; Păun Lungu, ped. 6 cor.; Vichentie Ardelean, prof. 4 cor.; Aurel Goian 4 cor.; Petru Taipeș 2 cor.; Liviu Demetroviciu 2 cor.; Antonie Balaci, plutonier 6 cor.; Nicolae Tanase, jandarm 6 cor.; Const. Călțun, prim-contabil 10 cor.; Cornelia Secoșian 4 cor.; Atanasie Oprea 10 cor.; Sofia Gambor 10 cor.; Maria Curescu 5 cor.; Alma Catrușca 4 cor.; Livia Călțun 2 cor.; Veturia Julia 4 cor.; Mărgăria Răduțiu 4 cor.; Elena Cornea 2 cor.; Maria Dolomița 4 cor.; Ioan Popoviciu 3 cor.; Juliana Dr Florian 10 cor.; Petru Pogoviciu 100 cor.; Ilie Socaciu 12 cor.; Vasile Sacalazan 10 cor.; Ioan Fara 5 cor.; Rujița Feneșan 5 cor. La oaltă 448 cor. Pentru aceste daruri comitetul societății exprimă mulțămită donatorilor. Caransebeș la 10/23 Iunie 1919. *Cassariatul*

Nr. ad. 3518/1919.

ORDIN

cătră toate perceptoratele regale române.

În baza hotărîrii Consiliului Dirigent Român, din 14 Aprilie a. c. și în legătură cu ordinul nostru telegrafic Nr. 3518/1919 *perceptoratele regale române sunt îndrumate să plătească în mod provizor începând cu ziua de 1 Ianuarie 1919 potrivit legii art. XV din 1917 și ordonanțelor ministeriale Nr. 6700/1618 M. E. și 2500/1910 M. E. ajutorul de război, „de scumpete“, de familie și de vestminte tuturor învățătorilor dela școlile primare și civile de stat sau ajutate de stat, cari sunt în funcțiune și au depus jurământul oficial, — fapt a cărei constatare se ține de competența revii-*

zorului școlar — întrucât aceste adause nu li s'au plătit până acum, pe lângă următoarele restricțiuni:

a) Ajutorul de război, să se plătească și pe mai departe cel prescris pe anul 1918.

b) Ajutorul de scumpete de 300 coroane lunar începând dela 1 Ianuarie 1919 să se plătească continuativ până la alte dispoziții tuturora, cari corespund cerințelor susindicate.

c) Adausul familiar urcat de 800 coroane și încuviințat prin ordinul telegrafic Nr. 3518.1910 se poate plăti după acele persoane, cari au beneficiat și până acum de adausul familiar de 400 coroane anual și numai acelor, cari au referitor la acest adaus familiar de 400 coroane asemnare prescrisă în cărțile de lichidare la perceptorat.

d) Ajutorul de vestminte se va plăti cu începerea dela 1 Ianuarie 1919 pe lângă asemnare specială din caz în caz, Totasemenea și restanțele de vestminte pe trecut numai în baza statoririi și asemnării speciale se pot plăti.

Totodată se asemează dela 1 Ianuarie 1919 pe mai departe și salariul, respective întregirea de salar a celor învățatori dela școalele primare și civile de stat, — ajutate de stat dacă s'a constatat de către revizorul școlar că sunt în funcțiune și au depus jurământul oficial, — cari au avut deja prescrise în cartea de conturi a perceptoratului aceste competențe și pînăcând asemnările se pot conșcrie și lua în evidență din partea Serviciului de Compturi a Rezortului.

Profesorilor dela școlile secundare și școalele normale (preparandii) de stat sau ajutate de stat să li-se plătească tot în modul susamintit competențele susindicate — întrucât sunt în funcțiune — și chitanțele profesorilor secundari sunt vidimate de comisarii Rezortului nostru pe lângă școlile secundare, în lipsa acestora de către prefecti, iar ale profesorilor de școală normală de către revizorii școlari.

Ordinez mai departe să se plătească învățătorilor și profesorilor susamintiți, cari sunt în funcțiune și pe lunile Noemvrie și Decemvrie salarele, respective întregirile de salar și ajutorul de război sistate, — de cari au beneficiat la 1 Octomvrie 1918, precum și ajutorul grabnic de 600 coroane, întrucât nu s'ar fi plătit până acum.

Asemenea se asemează din nou în condițiunile vechi, competențele continuative (salar, întregire de salar, bani de chirie, ajutor de război, adaus familiar, ajutor de scumpete) ale învățătorilor dela școalele primare și civile de stat sau ajutate de stat, precum și pensiunile profesorilor, învățătorilor, văduvelor și orfanilor, întrucât acele au fost la timpul său asemnate respective prescrise în cărțile de lichidare ale perceptoratului, **întrucât acelea ar fi fost sistate, în cursul războiului de guv. ung. numai pe motive politice.** — Plătirile să se efectuiască continuativ dela data sistării.

Împrejurarea, că sistarea s'a făcut din motive politice are să se dovedească cu clauzula și iscălitura revizorului școlar respective a comisariului sau prefectului, introdusă pe chitanță la plățirea primă și pe lângă răspunderea personală a acestora. Însă despre plățirile acestea, despre plățirile urcate (adaus familiar), precum și peste tot despre toate plățirile, cari nu au fost asemnate de aici cu ordin în regulă și cu luarea în evidență din partea Serviciului de Compturi a Rezortului nostru, în legătură cu prima plățire să se facă raport pentru a putea face asemnarea din nou, ulterior — corăspunzător normelor în vigoare, cari prescriu pentru fiecare plățire asemnare în regulă. La raport este a se alătura conspect specificat după indivizi și grupați după instituțiile la cari servesc.

Peste tot chitanțele la prima plățire trebuie să fie avizate de revizorii școlari români, în lipsa acelor de prefecti. Dela 1 Iunie 1919 începând, plățirea competențelor continuative susamintite și în general a oricărui fel de competențe asemnate de guv. maghiar și prenotate la perceptorat se poate îndeplini **excluziv** numai în cazul, dacă chitanțele, despre competențele cuvenite pe luna Iunie 1919 au fost vidimate de revizorii școlari (pentru școalele primare, civile și normale) respective de comisarii sau prefecti (pentru școalele secundare și preoți).

În orice caz dubios se vor suspenda plățirile și se vor cere îndrumări speciale de aci.

În fine, din motivul că sumele plățite până acum fără asemnarea rezortului, nu au putut fi prescrise de Serviciul de Compturi al Rezortului de culte și instrucțiune publică, îndrum perceptoratele regale române ca pentru înlăturarea acestui neajuns să înainteze aici grupat după institute, respective la preoți și învățatori și după confesiune, conspect despre toate sumele (competențele continuative și cele deodată pentru totdeauna) asemnate de guv. ung. și prescrise la perceptoratul reg. rom. pe seama tuturor învățătorilor, profesorilor, preoților și a altor amplotiați, respective împiegați publici, cărora perceptoratul are să le plătească în sarcina rezortului orice fel de competențe.

Ca bază este a se lua starea prescrierii din 1 Octomvrie 1918 cu schimbările provenite de atunci.

Conspectul va conține următoarele date:

1. Numărul curent.
2. Numele și pronumele funcționarului.
3. Funcțiunea respective calitatea în care servește.
4. Clasa de salarizare și gradațiunea.
5. Data (ziua, luna, anul) și numărul ordinului de asemnare.
6. Sumele competențelor (salar, întregire de salar, cvincvenal, alte adause întregitoare de salar, bani de chirie, diurne ori simbrie, ajutor de război, adaus familiar, ajutor de scumpete, ajutor de vestminte etc.
7. Observare.

La adausul familiar este a se indica și numele și data (ziua, luna, anul) nașterii copiilor, respective numele membrului de familie întreținut, dupăcare a fost asemnat adausul familiar.

Acest conspect este a se înainta cât mai curând, dar cel mult până la 20 Maiu 1919 la Rezortul de culte și instrucțiune publică, Direcțiunea Serviciului de Compturi.

Branisce, m. p.
șeful rezortului.

Mulțumită

Doamnelor, domnilor și corporațiunilor, cari au binevoit să mă condoleze și să ia parte la ultimul onor dat regretatului meu soț

Dr Leopold Weisz,

medic la tribunalul din loc, fost medic districtual etc., le exprim adânc simțitele mele mulțumite.

Caransebeș în 1 Iulie 1919.

În numele familiei:

văd. Dr L. Weisz.